

1987

L'ANY DE LA CRIDA NACIONAL
A ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

1987.
L'ANY DE LA CRIDA NACIONAL
A ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

FUNDACIÓ **JOSEP IRLA**

BARCELONA, ABRIL 2012

Barcelona, març de 1979

Tanca de propaganda d'ERC a les eleccions al Congrés dels Diputats.

EDICIONES PRIMERA PLANA

Presentació

JOSEP HUGUET, PRESIDENT DE LA FUNDACIÓ JOSEP IRLA

La Crida Nacional a ERC organitzada el 1987 procedeix del cul de sac on havien arribat Nacionalistes d'Esquerra i la Crida a la Solidaritat, ambdós relacionats amb la impotència dels sectors més crítics de la societat catalana amb la Transició, davant de la consolidació d'un règim autonòmic i una democràcia de baixa intensitat.

Rebobinem. La Transició pactada entre franquistes i partits democràtics homologats —i finançats— per les internacionals respectives, va fer abandonar, als partits privilegiats amb la seva legalització progressiva abans de les eleccions del juny del 1977, els punts finalistes del programa democràtic unitari que compartien en l'Assemblea de Catalunya. El principal, el dret d'autodeterminació del que l'Estatut n'havia de ser només un pas. Des de CiU al PSUC passant pel PSC participaren en la redacció i aprovació d'una Constitució que era un revestiment autonòmic d'una concepció jacobina de l'Estat. Les ambigüitats semàntiques destinades a autoconvèncer-se, i convèncer a la població catalana, de les bondats del text que en permetria una interpretació progressista van permetre una esclatant victòria referendària i ara, en la prova del nou que va ser la darrera reforma de l'Estatut, una gran frustració en veure que l'autogovern que desitgen la majoria de catalans no cap en el marc legal dissenyat llavors. Han passat trenta anys.

Fa trenta anys una minoria social, activistes de la societat civil antifranquista i militants en partits d'extrema esquerra i independentistes com el PSAN, i un nucli d'intel·lectuals es van sentir representats pel text de la cançó de Lluís Llach: "No és això companys, no és això". Ja eren conscients que el preu de la Transició era una democràcia de baixa intensitat que incomplia els punts programàtics de l'Assemblea de Catalunya: l'amnistia esdevenia amnèsia de les responsabilitats de la Dictadura; l'Estatut d'autonomia era limitat per la Constitució i laminat progressivament des del cop d'estat de 1981; i finalment, el concepte de solidaritat entre els pobles era tergiversat per legitimar l'espoli fiscal dels ciutadans dels Països Catalans.

Barcelona, 20 d'abril de 1984

Campanya electoral al Parlament de Catalunya. Debat a Radio Reloj entre Heribert Barrera, cap de llista d'Esquerra Republicana de Catalunya, i Jordi Carbonell, cap de llista de l'Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra.

PEPE BAEZA / EDICIONES PRIMERA PLANA

Nacionalistes d'Esquerra es configurà per la confluència de la meitat del PSAN, les restes de Bandera Roja i el FNC amb una colla d'intel·lectuals liderats per Jordi Carbonell, amb personalitats com Magda Oranich, Marc Palmés, Josep Maria Espinàs i el suport d'artistes i escriptors com Lluís Llach, Maria Mercè Marçal, Avel·lí Artís-Gener "Tísner", Joan Oliver "Pere Quart"... Seguint la tradició d'implicació dels intel·lectuals amb l'esquerra independentista on van assumir responsabilitats de direcció, en el cas del PSAN, Xavier Bru de Sala, Joan Rendé, Jaume Fuster, Maria Antònia Oliver o organitzats al Front Cultural com Jaume Cabré, Oriol Pi de Cabanyes, Ramon Solsona, Pep Albanell i segur que me'n deixo una colla. Però aquesta aventura crítica amb la Transició no va reeixir. Les desenes de milers de vots independentistes de les primeres eleccions al Parlament de Catalunya del març de 1980 es van repartir entre NE i el BEAN encapçalat per l'exsenador Lluís Maria Xirinacs. I amb els grups més mimètics amb el País Basc cridant a l'abstenció. A les següents eleccions al Parlament, el 1984, l'Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra —configurada per NE, una petita escissió d'ERC, els Renovadors d'Esquerra, i els anomenats Independents de l'Esquerra Nacional— encara va treure menys vots, després d'un intent frustrat de coalició amb ERC. Les restes del naufragi de l'ENE foren absorbides per Iniciativa per Catalunya després de la coalició Unió de l'Esquerra Catalana del juny de 1986.

Per altra part, el 1981, després del cop d'estat del 23-F, la direcció de NE va decidir de la mà de Jordi Carbonell, Josep Maria Ferrer, Francesc Codina i jo mateix iniciar un moviment popular de resposta que fou la Crida a la Solidaritat. NE cedí el protagonisme a les entitats encapçalades pel CIEMEN d'Aureli Argemí i l'activista no violent Àngel Colom. Aquell moviment marcà la resposta popular catalana de la dècada de 1980 i incomodà en molts moments les direccions dels partits que s'havien instal·lat en la nova situació. La presentació de la Crida a la Solidaritat al Camp del Barça, la manifestació "Som una nació" contra la LOHPA i diverses campanyes de mobilització per la llengua o en

solidaritat amb altres pobles van representar el crit de protesta contra la resignació majoritària. Allà es formaren gent jove com Joan Puigcercós o Jordi Portabella i quallà la concepció pacífica i democràtica cap a la independència.

Però així com NE va fracassar en dues ocasions seguides a les eleccions al Parlament, la Crida mostrà les seves febleses en no estar articulada amb el moviment polític i dependre en excés de l'aixeta subvencionada del Govern de CiU. Les dues febleses van comportar les reflexions sobre la viabilitat d'un i altre projecte per bastir una esquerra independentista amb forta presència institucional, per part de molts dels dirigents d'ambdues organitzacions. Era l'agost de 1986 quan a Prada Josep-Lluís Carod-Rovira em va fer saber la seva idea de publicar un article animant a la refundació d'ERC. Anàlisi que compartia i que ja ens havíem plantejat amb Jordi Carbonell el 1984 després del fracàs electoral de l'ENE al Parlament. D'aquest article i de les reflexions paral·leles realitzades per una part de la direcció de la Crida a la Solidaritat encapçalada per Àngel Colom en va sortir la Crida Nacional a ERC.

Perquè ERC? Perquè dins del panorama polític institucional, Esquerra, malgrat les hores baixes, representava una marca i prestigi històric (el partit dels quatre presidents), dignitat en la Transició (no va ser legalitzada el juny del 1977 per no renunciar a la seva condició republicana, Heribert Barrera va defensar a Madrid l'autodeterminació i es va abstenir a la Constitució) i un partit mancat de quadres joves i, per tant, fàcilment influïble si hi entrava militància activa. Allà confluïren des del 1987 en successives incorporacions la major part d'aquella generació que havia lluitat a contracorrent en la Transició i la nova generació de joves foguejada ja en democràcia.

Enguany es commemoren 25 anys d'aquella Crida Nacional a ERC. Recordem a tots els que la feren possible, segueixin o no al vaixell de Macià i Companys, amb el desig que cadascú, des de l'esfera que sigui, continuï empenyent per la plena democràcia, la justícia social i la llibertat nacional. ¶

L'article de Josep-Lluís Carod-Rovira al diari *Avui* va ser el tret de sortida públic del moviment

que va articular-se al voltant del manifest de la Crida Nacional a Esquerra Republicana de Catalunya.

ARXIU HISTÒRIC DE LA CIUTAT DE BARCELONA

Una necessitat vital: refundar ERC?

Jospe Lluís Carod-Rovira *

La pluralitat i la riquesa d'opcions ideològiques presents a Catalunya al final del 1976 s'han convertit, al cap de deu anys, en una mena de desert on només hi ha dos oasis possibles: CiU i PSC (PSC-PSOE). Tenim, doncs, un país sotmès a un reduccionisme d'una primarietat esfereïdora on tan sols hi ha dues maneres «normals» de ser ciutadans: la socialista o la convergent. Els altres devem ser, pel que sembla, etiòps, maltesos o xipriotes, condemnats a no tenir altre paper que el d'espectadors d'allò que fan els altres i reclamats periòdicament a votar-los i que ho fem amb la resignació que, altrament, un mal fat ens senyorejaria. Amb el pretext que, en cas de victòria de l'adversari, sobrevindrien tota mena de mals al país i al poble —quin país? quin poble?—, han aconseguit els vots de la majoria, vots coincidents en una mateixa opció electoral, però que representen sovint projectes polítics no sols contradictoris, sinó irreconciliables. I, així, mentre CiU es nodreix de tot l'espectre nacionalista —del regionalisme nou de trínca a l'independentisme guerriller i de totes les tonalitats conservadores—, els socialistes s'alimenten, al seu torn, de totes les variants progressistes i de la franja que va d'un centralisme camuflat, pretesament modern i universalista, a l'espanyolisme reaccionari de sempre, valgui la redundància.

En el pensament profund dels

Ara que el ventall polític sembla limitat a un nacionalisme dretà o a un esquerranisme espanyolista, és evident la necessitat de crear una tercera via nacionalista i d'esquerres. Per això Josep-Lluís Carod-Rovira proposa que, al voltant de la sigla històrica d'Esquerra Republicana de Catalunya, s'aglutini, es refundi, aquest partit.

electors convergents, doncs, hi ha la convicció que votar CiU és la millor manera de defensar, avui, Catalunya en uns casos o simplement els interessos de la dreta en uns altres. Esquerra i Espanya coincideixen, així mateix, ara, en la pàpeta electoral dels socialistes. Els uns són, doncs, Catalunya. Els altres, l'esquerra. El divorci entre un concepte i l'altre és, electoralment parlant, absolut i tots ens veiem forçats, a cada ocasió, a prendre partit, partit incomplet per als qui som nacionalistes i d'esquerra, però partit. Més enllà dels qui, coherentment, són allà on els correspon per ideologia o circumstància personal, els partits majoritaris estan farcits de guanyífils novinguts i acumulen més militants i més vots dels que, per lògica i per naturalesa, els corresponen. I amb els vots ja és sabut que ve el poder. I els càrrecs. El carnet del partit és avui l'arma que legitima mediocres, esquerranitzats franquismes, catalanitzats oportunistes. És la clau que obre tots els panys. I no en manquen pas de panys en un país migpartit, esberlat en dues parts, a cadascuna de les quals hi ha de tot: institucions, mitjans de comunicació, llocs de treball, entitats, etc. Allò que no és dels uns pertany necessàriament als altres.

Ser d'una banda és fonamentalment anar contra l'altra banda.

No cal dir que, en aquest context, del qual són absents la reflexió i l'elaboració teòrica, allò que domina és la política de la immediatesa, la cosigna de «qui dies passa, anys empeny», i les diferències entre partits governants són presentades com a qüestions de bona o mala gestió, no pas de projecte polític, d'horitzó estratègic. En aquest atzucac d'empobriment democràtic i sense diàleg és una necessitat vital trobar una tercera via que enriqueixi i dinamitzi la vida política del país, una excletxa per al respir, una finestra oberta en un ambient resclosit, imprescindible per a Catalunya i per a la normalitat democràtica.

Fins ara, totes les temptatives perquè noves sigles tinguin veu parlamentària han fracassat i, d'altra banda, el sentiment independentista juvenil, esperançador a nivell estratègic, es mou en la més estricta marginalitat política. Què cal fer, doncs? Abans de fer un pensament —engrossir, potser, els rengles, avui nombrosíssims, dels patriotes desenfainats?— em permeto una proposta: refundar ERC, aplegar, rere la sigla més històrica del nacionalisme popular en actu, els partidaris d'una via que conjun-

gui el possibilisme institucional amb la dignitat nacional, fer un reagrupament plural, autodeterminista i progressista, capaç d'integrar l'Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra i els diversos col·lectius i grups comarcals d'aquest àmbit.

No caldria que fos un partit nou, sinó més aviat vell, el del origen, en el qual Macià i Companys, si fossin vius, poguessin militar amb comoditat i sense contradiccions. Un partit amb política pròpia —que vol dir alternativa—, independent dels partits espanyols i dels que no ho semblen, que modernitzés i actualitzés el pensament nacionalista de manera que un dia fos assumit per la majoria de la societat catalana. Parlo d'un partit generós i divers en el concepte «esquerra», decidit no pas a fer número sinó a governar. Un partit que combati l'avorriment i que sigui un autèntic revulsiu esperançador en la monotonia dominant, que se senti immers en un procés d'alliberament nacional —com passa a Euskadi amb tots els partits bascos—, partidari del concert econòmic i de la superpressió de províncies, del desplegament dels mossos d'esquadra en substitució de la policia espanyola, de crear la necessitat social de l'idioma català, de la projecció i representació internacional del país,

d'emprar a les Corts d'Espanya la llengua de la nació que es representa, de l'avenç de la idea de Països Catalans, etc. Un partit que cregui que la qüestió nacional és la nostra primera qüestió perquè és exclusivament nostra. Un partit que sostingui, en definitiva, que no hi ha futur si no disposem de la nostra pròpia estructura d'Estat. Reunir entorn d'aquesta ERC la gran alternativa nacionalista i d'esquerres, heus aquí l'objectiu. No n'hi ha prou, però, defensant-ho de fora estant. Cal també que de l'interior de l'actual ERC s'alcin veus, conscients de la seva responsabilitat històrica, que facin costat a aquesta via tan reclamada per amplis sectors socials, la qual, recollint també el vot radical i crític del jovent, pot esdevenir fàcilment la tercera força política del Principat.

Acabo aquest article assegut davant la Llotja de Perpinyà, de la qual pengen tot de banderes catalanes, i davant l'Ajuntament, on oneja la bandera francesa. Passat i present. Folklore i poder polític. Tot un símbol. No puc fer altra cosa que afirmar que aquest no és el demà que vull per al meu país. Ni un mot dels nostres llavis o de la nostra ploma, ni un ral de la nostra butxaca, ni un gest del nostre braç; ni un instant del nostre temps per a cap projecte polític que no ens assegurí —i ho digui ja ara— una nació lliure, sí, una societat nova, sí, però en català.

1987. L'any que Esquerra comença a ser independentista

JOSEP VALL, DIRECTOR DE LA FUNDACIÓ JOSEP IRLA

1939-1977. De l'hegemonia al testimonialisme

Quaranta anys de Franquisme no passen debades. Per Esquerra Republicana de Catalunya van significar l'exili de la totalitat de la seva direcció nacional, la repressió als pocs dirigents i quadres territorials que es quedaren al país —700 militants afusellats, d'entre els quals més de 40 alcaldes i el president Lluís Companys, extraditat pels nazis a l'Espanya franquista—, i una acció política condemnada a la clandestinitat a l'interior del país durant quatre dècades.

A més Esquerra fou l'únic partit que va haver d'afrontar els primers comicis després del Franquisme, les eleccions a Corts Constituents del 15 de juny de 1977, sense estar encara legalitzat. Segons els advocats de l'Estat, per ser un partit d'inspiració marxista (!), amb objectius separatistes (!) i republicans. Com a mínim en això últim no van faltar a la veritat.

Si a tota aquesta situació hi afegim els canvis socioculturals i sociopolítics esdevinguts a Catalunya de 1939 a 1975, amb l'onada migratòria de la resta de l'Estat espanyol i l'auge del marxisme en el camp de les esquerres, no és d'estranyar que ERC, el partit hegemònic de la Catalunya republicana, passés a ser la sisena força del país, assolint només un escó a les esmentades eleccions de 1977, molt per darrere de les noves forces majoritàries, el PSC i el PSUC.

ERC inicià la dècada següent amb un bon resultat, 14 escons a les eleccions al Parlament de 1980, però anà esllanguint-se lentament: pel cost del suport als primers Governos Pujol; per una militància cada cop més envellida; i per uns Principis Bàsics, inalterables des de la fundació del partit el 1931, que continuaven apostant per l'objectiu d'una Espanya federal, impeding la incorporació del nou independentisme que arrelava amb força al si de la societat catalana.

El punt de no retorn en la minva de suport electoral el va marcar les eleccions al Congrés dels Diputats de 1986, quan Esquerra perdé el testimonial escó que des de les eleccions de 1977 havien ocupat successivament Heribert Barre-
ra, Josep Pi-Sunyer i Francesc Vicens.

Crida Nacional a Esquerra Republicana de Catalunya

Deu anys després de la reforma del franquisme, cap força popular i nacional catalana no ha aconseguit vertebrar un projecte alternatiu capaç de canalitzar les aspiracions més profundes de la nostra societat. Aspiracions ja seculars i que un dia Esquerra Republicana de Catalunya va saber promoure i dirigir. Avui només resta aquest partit com a potencialment capaç de desenvolupar, novament, la il·lusió col·lectiva i encapçalar un projecte de radicalitat democràtica, honestat administrativa i eficàcia de gestió, independent i diferenciat dels partits estatals que actuen a Catalunya i dels partits catalans que es decanten cap al regionalisme.

El plantejament actual d'un partit de nova esquerra que vulgui connectar amb el poble català més conscienciat i, per això, més frustrat davant les ofertes i la pràctica dels partits que han optat pel reformisme, siguin de dretes, siguin nominalment d'esquerres, ha de fixar-se com a objectiu irrenunciable el lliure exercici del dret a l'autodeterminació nacional. Aquest és l'únic objectiu que ens permet actuar des de la perspectiva d'una Catalunya sobirana i sense dependències imposades.

Precisament Esquerra Republicana de Catalunya no ha renunciat a aquests principis i pot, per tant, traduir-los en un projecte concret i engrescador. Per tot l'heretatge de fidelitat al país que té a les seves mans, Esquerra Republicana de Catalunya té la gran responsabilitat històrica d'obrir una via política a tots aquells sectors socials que reclamen un ampli front patriòtic i de progrés per avançar, realment, cap a un canvi del marc jurídic-administratiu actual, per anar aconseguint una vida individual i col·lectiva digna i equilibrada amb la natura, per vertebrar les actituds antibel·listes. L'horitzó d'uns Països Catalans lliures en el context d'una Europa dels Pobles o Nacions lliures i solidàries, és l'horitzó capaç de mobilitzar encara les nostres millors energies, les del jovent insatisfet que puja i les d'altres generacions que creuen en una nova dinàmica popular i nacional, impossible de realitzar en el marc legal d'ara.

Es per tot això que, des de les comarques fins a la capital de la nostra nació, fem una crida a Esquerra Republicana de Catalunya per tal que, en el seu congrés de gener, decideixi un nou període congressual que culmini a la tardor del 1987 en un congrés de confluència de tots els sectors nacionalistes d'esquerra, que canalitzi políticament l'independentisme creixent. Si Esquerra Republicana de Catalunya no arribés a aglutinar, per donar vida i força a l'alternativa necessària al país, tot quedaria com fins ara. Si, contràriament, respon positivament a aquesta crida, comptarà ben segur amb el nostre suport i amb l'adhesió social que haurà de convertir-la, novament, en el partit nacional de les classes populars.

El repte és decisiu. Apostem perquè entre tots fem possible el retorn d'Esquerra Republicana de Catalunya al tremp i a la confiança popular que en foren l'origen. Serà el millor servei cívic que la nostra nació, al nostre entendre i estem segurs que a l'entendre de molts, exigeix.

Països Catalans, 18 de desembre del 1986.

PRIMERA LLISTA DE SIGNANTS:

Josep Lluís Albinyana, ex-president de la Generalitat Valenciana
 Josep Maria Aluja, sindicalista de COOC (Barcelona)
 Aureli Argemí, escriptor (Barcelona)
 Margarida Arizte, escriptora (València)
 Jaume Aymí, professor universitari (Tarragona)
 Pep Bergalló, director institut ensenyament mitjà (Tarragona)
 Ramon Barnils, periodista (Barcelona)
 Ernest Banach, moviment casteller (Reus)
 Josep Lluís Blasco, degà de filosofia Univ. València
 Carles Bonet i Revés, professor Universitat Politècnica (Barcelona)
 Josep Borrell, escriptor (Lleida)
 Alfons Bosch, regidor a St. Esteve de Palautordera
 Xavier Bosch, dinamitzador cívic (Barcelona)
 Rafael Carls, escriptor (l'Alguer)
 Apèl·les Carod, advocat (Cambril de Mar)
 Josep Lluís Carod-Rovira, filòleg (Tarragona)
 Josep Maria Casabancas, pintor (Cadaqués)
 Rafael Castellanos, enginyer industrial (Barcelona)
 Gonçal Castelló, escriptor (Gandia)
 Assumpta Cerdà, ensenyant (Constantí)
 Àngel Colom, dinamitzador cívic (Barcelona)
 Josep Maria Combalis, ensenyant (Barri Bonavista, Tarragona)
 Joan Creixell, historiador (Barcelona)
 Fèlix Cucurull, historiador (Arrens de Mar)
 Santiago Cuquerella, geògraf (la Garriga)
 Xavier Dalto, editor (Barcelona)
 Josep Dalmau, escriptor (Gallifa)
 Salustia Estadella, metge (Lleida)
 M. Àngels Falqués (Perpinyà)
 Jaume Farriol, escriptor (Llça d'Amunt)
 Francesc Fitó, historiador (Ager)
 Celdoni Fonoll, cantant (Calef)
 Marc Ges, sindicalista (Manresa)
 Carles-Jordi Guardiola, editor (Barcelona)
 Lluís Gussach, arquitecte (Lleida)
 Josep Gifreu, professor de teoria de la comunicació (Barcelona)
 Oriol Homs, sociòleg (Barcelona)

Josep Maria Llompart, escriptor (Ciutat de Mallorca)
 Joaquim Mallefré, professor universitari i traductor (Reus)
 Esteve Masalles, psicòleg (Tarragona)
 Jordi Mestre, dibuixant (Barcelona)
 Josep Lluís Millan, ex-regidor del PSC a Ulldecona
 Joan Francesc Mira, escriptor (Castelló de la Plana)
 M. Antònia Mirambell, professora universitària (Tarragona)
 Francesc Monégol, cirurgià (Tarragona)
 Quim Monzó, escriptor (Barcelona)
 Andreu Murillo, ex-conseller de Cultura de Menorca, historiador
 Antoni Ollich, regidor de l'Ajuntament de Reus
 Gabriel Oliver, ex-conseller (PSM) Consell Gral. Inter. (Algaída)
 Elisabet Orri (Barcelona)
 Ismael Panadés, historiador (Torres de Segre)
 Vicent Pitarç, sociolingüista (Castelló de la Plana)
 Josep Poca, escriptor (ex-PSC-R) (Barcelona)
 Miquel Quintana, promotor de la cultura catalana (Barcelona)
 Joan Rendé, escriptor i periodista (Barcelona)
 Francesc Rocasolbas, sec. gral. de la CSTC del Vallès Or. (Gironella)
 Xavier Rocha, notari (ex-PSC (PSC-PSOE) (Lloret de Mar)
 Josep Romeu, regidor a l'Ajuntament de Vic
 Salvador-J. Rovira, historiador (Tarragona)
 Lluís Sala Molina, catedràtic de dret polític, Univ. Sorbona (París)
 Maitilde Salvador, compositora (Castelló de la Plana)
 Octavi Sarsanedas, librerer (Barcelona)
 Sebastià Serrano, lingüista (Barcelona)
 Paca Sevilla, professora d'institut (Alicant)
 Isabel-Clara Simó, escriptora (Barcelona)
 Joan Solé, ex-batlle de Belcaire d'Urgell
 Josep Maria Solé i Sabaté, historiador (Barcelona)
 Jordi Tous, professor d'institut (Balaguer)
 Ricard Vendrell, dinamitzador cívic (Barcelona)
 Vicent Ventura, periodista i escriptor (València)
 Vidal Vidal, advocat i escriptor (Lleida)
 Jordi Vigué, lingüista (Barcelona)
 Jordi Vila-Abadal, sociòleg (Barcelona)
 Raül Villanova, director de publicació local (La Canonja).

Per a informació i adhesions:

- a Barcelona podeu posar-vos en contacte amb Àngel Colom (tel. 93/302 02 76 o 302 60 53, carrer Pau Claris, 106, àtic, 08009-B).
- a Tarragona podeu posar-vos en contacte amb Josep Lluís Carod-Rovira (tel. 977/22 17 38, apartat de correus 382, 43080-Tarragona).

PER COBRIR LES DESPESES D'AQUESTA «CRIDA NACIONAL A ERC» PODEU INGRESSAR LES VOSTRES APORTACIONS AL C/C 1-131-1028/75 DE LA «CAIXA DE BARCELONA».

24 de desembre de 1986

Primer anunci publicat

al diari *Avui*,

amb el text del manifest

de la Crida Nacional

a Esquerra Republicana

de Catalunya

i la primera llista

de signants.

ARXIU HISTÒRIC

DE LA CIUTAT DE BARCELONA

1977-1986. La dispersió de l'esquerra independentista

La Transició fou una etapa molt dura, no només per ERC, sinó també per tota la constel·lació de forces de l'esquerra nacional.

Estat Català i Front Nacional de Catalunya, amb una destacable presència durant la clandestinitat antifranquista, van cedir protagonisme a les noves forces de l'esquerra independentista (Partit Socialista d'Alliberament Nacional, Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional, Nacionalistes d'Esquerra, Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra...), que tanmateix no aconseguiren sortir de l'extraparlamentarisme, xocant ocasió rere ocasió amb barreres electorals infranquejables.

L'alternativa als fracassos electorals fou l'activisme cívic assajat per la Crida a la Solidaritat, una estratègia exitosa però que evidencià les pròpies limitacions. En no definir el seu espai polític tot el seu esforç acabava capitalitzat pel nacionalisme pujolista.

Finalment aquelles forces que tractaren de mimetitzar estratègies alienes (Independentistes dels Països Catalans, Moviment de Defensa de la Terra...) demostraren una notable capacitat de creació de consciència i de mobilització popular, però la societat catalana mai va transigir amb el que era el seu més destacable signe de distinció, el suport a la lluita armada.

1986. La Crida Nacional a ERC

Amb aquesta conjuntura històrica, l'1 de novembre de 1986, l'*Avui* publica un article de Josep-Lluís Carod-Rovira titulat «Una necessitat vital: refundar ERC?», en el que després d'evidenciar la pobresa d'un panorama polític català limitat al nacionalisme dretà de CiU o a l'esquerranisme espanyolista del PSC, proposa:

«[...] refundar ERC, aplegar, rere la sigla més històrica del nacionalisme popular en actiu, els partidaris d'una via que conjugui el possibilisme institucional amb la dignitat nacional, fer un reagrupament plu-

ral, autodeterminista i progressista, capaç d'integrar l'Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra i els diversos col·lectius i grups comarcals d'aquest àmbit.»

Carod, amb trenta-quatre anys, ja era aleshores una figura destacada de l'esquerra nacional. Militant de l'esquerra independentista des de ben jove, havia estat un dels 113 detinguts de l'Assemblea de Catalunya del 1973. I havia encapçalat la llista tarragonina al Parlament de Catalunya per NE el 1980 i per l'ENE el 1984.

Paral·lelament a la reflexió carodiana, Àngel Colom, amb trenta-cinc anys, el carismàtic líder de la Crida a la Solidaritat, decideix abandonar l'organització l'octubre de 1986, justament buscant donar sortida a tota l'energia prepolítica generada durant anys pel seu moviment cívic.

La seva confluència es produeix a través del Manifest batejat «Crida Nacional a Esquerra Republicana de Catalunya», que apareix publicat a l'*Avui* el 24 de desembre de 1986, signat per 74 personalitats i intel·lectuals dels Països Catalans, encapçalats justament per Àngel Colom i Josep-Lluís Carod-Rovira.

El text, després de constatar la situació d'estancament de l'esquerra nacional des de la Transició i de recordar el paper de lideratge que ERC va saber exercir a la Catalunya republicana, reclama per redreçar la situació:

«El plantejament actual d'un partit de nova esquerra que vulgui connectar amb el poble català més conscient i, per això, més frustrat davant les ofertes i la pràctica dels partits que han optat pel reformisme, siguin de dretes, siguin nominalment d'esqueres, ha de fixar-se com a objectiu irrenunciable el lliure exercici del dret a l'autodeterminació nacional. Aquest és l'únic objectiu que ens permet actuar des de la perspectiva d'una Catalunya sobirana i sense dependències imposades.

*Precisament Esquerra Republicana de Catalunya no ha renunciat a aquests principis i pot, per tant, tra-
duir-los a un projecte concret i engrescador.»*

Barcelona, 24 de gener de 1987

El secretari general sortint, Heribert Barrera, durant el seu informe de gestió al 15è Congrés Nacional d'ERC celebrat a l'Hotel Sarrià.

EL TEMPS

Gener de 1987. El 15è Congrés Nacional d'ERC

La proposta està llançada. Ara només cal veure si ERC l'accepta i és capaç d'actualitzar-se i assumir l'objectiu de la independència nacional, obrint-se d'aquesta manera als nous temps i les noves generacions.

El fracàs en l'intent de renovar l'escó de Francesc Vicens al Congrés dels Diputats, el juny de 1986, havia obert una certa crisi a Esquerra. Era l'últim episodi d'una sèrie de resultats electorals negatius, des de la pèrdua de la representació a l'Ajuntament de Barcelona el 1983, passant per la davallada a les eleccions del Parlament de 1984, al passar de 14 a 5 escons.

Heribert Barrera, líder del partit a l'interior des del seu retorn a Catalunya, el 1952, i secretari general des del 1976, substituïnt a Joan Sauret, renunciava a tornar a presentar-se i donava via lliure a un relleu tranquil en la direcció del partit.

El 15è Congrés Nacional es convoca a Barcelona pel cap de setmana del 24 i 25 de gener de 1987. Durant les setmanes prèvies han anat prefigurant-se fins a quatre candidatures a la secretaria general.

Joan Hortalà, conseller d'Indústria al Govern de la Generalitat. Cap de l'anomenat sector d'Esquerra Liberal, catedràtic d'Economia a la Universitat de Barcelona, és el candidat més jove però alhora també el menys atractiu pels expectants signants de la Crida Nacional a ERC.

Francesc Vicens, el més gran d'edat, havia estat fins la recent derrota electoral el diputat d'ERC al Congrés. Històric militant del PSUC a l'exili i la clandestinitat, havia entrat a Esquerra feia pocs anys, després d'haver estat escollit, com a independent, com un dels 14 diputats d'ERC al Parlament del 1980.

Xavier Casassas, exmilitant del PSC-R de Josep Pallach i històric sindicalista de l'anomenat sector socialista del partit, es presenta davant la renúncia a fer-ho del líder d'aquest corrent, Albert Alay.

I Francesc Permanyer, un quadre territorial del Baix Llobregat, ho fa amb un programa d'actuació més de caire organitzatiu que polític.

El debat precongressual se centra en dues qüestions: la primera és la sortida d'Esquerra del Govern de la Generalitat, causa per a molts dels successius revessos electorals; la segona és l'acceptació dels plantejaments de la Crida Nacional a ERC.

Amb prou rapidesa es va creant un cert consens sobre les dues qüestions. Hortalà, el candidat més ben posicionat per assolir la secretaria general i alhora l'únic conseller d'ERC al Govern Pujol, assumeix públicament deixar el càrrec i centrar-se en el relleu del partit si és escollit el nou líder d'Esquerra, i accepta sotmetre la continuïtat al Govern a la decisió de la militància. Tant Vicens com Casassas com el secretari general sortint, Heribert Barrera, també són partidaris de la sortida d'ERC del Govern de la Generalitat.

L'acollida dels plantejaments de la Crida Nacional a ERC no genera el mateix consens. Els promotors del manifest, Àngel Colom i Josep-Lluís Carod-Rovira, d'acord amb una proposta d'Heribert Barrera, veuen com l'opció més positiva que Esquerra deixi vacant la secretaria general i que sigui una direcció col·legiada la que condueixi un període de transició fins un nou Congrés a celebrar durant la tardor del mateix 1987.

Però els quatre candidats no són partidaris d'entrar en cap període d'interinitat. Estan oberts als plantejaments de la Crida Nacional a ERC però des de la normalitat que sigui un nou secretari general consolidat i legítimat per la militància el que negociï la incorporació de nous col·lectius.

En el seu informe de gestió, Barrera defensa que el partit s'obri a la gent de la Crida Nacional a ERC per tal de rejuvenir-se i convertir-se en una eina de redreçament nacional.

Amb totes aquestes cartes sobre la taula el 15è Congrés Nacional tria finalment entre tres candidats, ja que Francesc Permanyer es retira donant suport a Joan Hortalà.

Joan Hortalà és escollit nou secretari general amb 572 vots (55%), enfront Francesc Vicens que n'obté 317 (30,5%), Xavier Casassas 103 (9,9%), i 47 vots en blanc (4,5%).

Barcelona, 24 de gener de 1987

Els impulsors de la Crida Nacional a ERC assistiren com a convidats al 15è Congrés Nacional d'ERC celebrat a l'Hotel Sarrià. D'esquerra a dreta, en primera fila: Aureli Argemí, Ricard Vendrell, Àngel Colom, Joan Mir i Xavier Bosch. En segona fila, els ja aleshores veterans militants d'ERC: Jordi Pou, x, Pietat Bou i Josep Rahola.

ANTONIO ESPEJO / EL PAÍS

Febrer-maig de 1987.

Ara l'Esquerra. Centenars de nous militants

La victòria de Joan Hortalà, el candidat més allunyat de les tesis de la Crida Nacional a ERC, refreda per uns moments els seus promotors, que han assistit al 15è Congrés Nacional d'Esquerra com a convidats.

Però passats uns dies i després d'una anàlisi acurada de la situació decideixen fer un vot de confiança a la nova direcció d'Esquerra. Durant el 15è Congrés Nacional han pogut respirar la sintonia de les bases d'ERC amb la seva proposta. Han pogut sentir com tots els candidats els hi dirigien paraules de complicitat. Han pogut constatar, en definitiva, que la incorporació no només és necessària pel futur de l'esquerra nacional sinó que és unanimitat desitjada tant per la militància com per la base social d'Esquerra. Ho expressa Josep-Lluís Carod-Rovira en un nou article titulat «ERC: Fer un pensament», publicat a *El Temps*, el 16 de febrer:

«Avui, al Principat, l'independentisme és més sentiment que consciència, un corrent ideologista, ultimista i, de tan utòpic, apolític. Formula la reivindicació de la independència de manera abstracta, com qui anhela aspiracions tan legítimes com pau i llibertat. "Independència" és el mot màgic que tot ho resol...

[...] A aquestes altures de la història, un procés d'alliberament nacional, a Europa, no pot concebre's sense la via política com a peça fonamental. I per això cal que el procés de cohesió del nacionalisme d'esquerres prengui forma definitiva en un sol partit, que sigui l'expressió d'un conjunt de necessitats objectives de la societat catalana, capaç de fer aparèixer com a noves a l'opinió pública unes propostes velles que fins ara no han obtingut l'atractiu necessari. Després de la "Crida Nacional a ERC" que alguns vam promoure, són moltes les persones, arreu dels Països Catalans, que creuen que aquest partit no és altre que ERC, l'ERC de Macià i Companys.»

Així doncs només tres setmanes després del Congrés anuncien la seva incorporació a ERC. Ho fan amb una roda de premsa a la Seu Nacional d'Esquerra, en la que participen el secretari general sortint, Heribert Barrera, el nou secretari general, Joan Hortalà, i els dos principals promotors de la Crida Nacional a ERC, Àngel Colom i Josep-Lluís Carod-Rovira.

En les setmanes següents el degoteig de nous militants revifa ERC com no passava des de feia molts anys. A banda de Colom i Carod s'incorporen bona part dels signants del Manifest de la Crida Nacional a ERC, com Ernest Benach, al capdavant d'un nucli d'antics militants d'ENE de Reus, Xavier Bosch, braç dret de Colom a la Crida a la Solidaritat, Lluís Sala-Molins, catedràtic de Dret Polític a la Sorbona de París, Vidal Vidal, escriptor i antic militant del PSAN a les terres de Ponent... I molts altres joves col·laboradors de la Crida a la Solidaritat que amb els anys esdevindran importants quadres al seu nou partit: Joan Puigcercós, Jordi Portabella, Francesc Sala, Pere Prat, Joan Barnadas...

A principis de març es produeix un dels primers acords amb els nous militants, la incorporació d'Àngel Colom al Comitè Executiu d'ERC, en qualitat de secretari d'Imatge i Relacions Públiques. Des d'aquesta nova responsabilitat, Colom, Xavier Bosch, i una dotzena dels seus col·laboradors portaran a terme una intensa activitat de dinamització del partit.

El 15 de març apareix al *Diari de Barcelona* un manifest titulat «Entrem a ERC» on 46 exmilitants i simpatitzants d'Esquerra anuncien el seu retorn, uns, i la seva entrada al partit, els altres, per vertebrar l'esquerra nacional en consonància amb la Crida Nacional a ERC.

En un clima d'optimisme ERC endega a principis d'abril una campanya de relançament i de captació de militància: «Ara, l'Esquerra». Durant els següents dos mesos se celebren dotzenes d'actes presentant el nou projecte polític de l'esquerra independentista al llarg de tot el Principat, que a més són la millor pre-campanya de cara a les imminents eleccions municipals i europees.

Barcelona, 16 de febrer de 1987

El secretari general d'ERC, Joan Hortalà i els impulsors de la Crida Nacional a ERC, Josep-Lluís Carod-Rovira i Àngel Colom, fan pública la seva incorporació al partit.

FERRAN SENDRA

Juny de 1987. Eleccions municipals

Les eleccions municipals del 10 de juny de 1987 suposen frenar el declivi electoral del partit. Respecte a les anteriors municipals de 1983, Esquerra presenta 13 llistes més, assolint la xifra rècord de 122. I augmenta també el nombre de regidors electes, passant de 155 a 188.

S'assoleixen 14 alcaldies, totes en municipis menors de 5.000 habitants, com són: Ponts, Móra la Nova, Miravet, Rasquera, Ginestar, Cornudella de Montsant, Arnes, Puigdàlber, Seva, La Vajol, Sant Pere Pescador, Capellades, Llinars del Vallès i la Tallada d'Empordà, prova inequívoca que la implantació del partit continua sent bàsicament suburbana i rural. No s'assoleix representació a les grans capitals i ciutats del país des de Barcelona a Tarragona, passant per Lleida, Girona, Badalona, Sabadell, Terrassa o Mataró, però es recuperen posicions a les ciutats de l'interior entrant de nou a Manresa, Vilafranca del Penedès, Vic, Igualada, Figueres, Olot i Valls. Alhora que es consolida la representació a Reus.

Les municipals signifiquen l'entrada en joc de tota una nova fornada de quadres territorials, provinents justament de la Crida Nacional a ERC, com és el cas del propi Ernest Benach a Reus, Josep Maria Barneda a Girona, Ramon Xena a Vilafranca del Penedès, Joan Barnadas a Olot, Ricard Dilmé a Santa Coloma de Farners, Josep Vila a Solsona o Joan Puigcercós a Ripoll. La majoria d'ells esdevenen nous regidors d'Esquerra i serà justament en l'àmbit municipal on es fagejaren per assolir més tard majors responsabilitats. No és el cas, però, d'Àngel Colom, que ha fet tàndem amb Albert Alay a la candidatura de la ciutat de Barcelona però la llista ha quedat a mig camí de recuperar la presència institucional a la capital del país.

Finalment les municipals marquen una altra fita. Per primer cop en tota la seva història ERC explicita el seu creixent compromís independentista en un dels eslògans de la campanya, «Ara, als ajuntaments per la independència».

Juny de 1987. Eleccions europees

Conjuntament amb les municipals tenen lloc les primeres eleccions europees a Portugal i l'Estat espanyol, incorporades a la Comunitat Europea l'any anterior.

L'àmbit de les eleccions és el d'una única circumscripció per tot l'Estat, la qual cosa fa necessari articular aliances electorals a les forces no estatals com ERC.

Ràpidament s'articula una coalició electoral, «Per l'Europa de les Nacions» amb Eusko Alkartasuna, la recent escissió del PNV liderada per l'exlehendakari Carlos Garaikoetxea i el Partido Nacionalista Galego, liderat per Pablo González Mariñas, que en seran candidats, amb l'històric líder d'ERC, Heribert Barrera.

ERC també vol que a la coalició s'incorporin Unitat del Poble Valencià i el Partit Socialista de Mallorca, però totes dues forces refusen l'oferta perquè consideren que ERC, liderada per Hortalà, no és prou d'esquerres, i pacten amb Euskadiko Ezkerra, el Partido Socialista Galego - Esquerda Galega i l'Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra. Curiosament a les eleccions al Parlament Europeu de 1994 totes dues forces es coaliguen amb CiU i rebutjen de nou l'oferiment d'Esquerra, ara per considerar-la massa independentista.

Formaran part de la candidatura «Per l'Europa de les Nacions», el primer president de la Generalitat Valenciana, Josep Lluís Albinyana, així com militants crítics del PSM, com Joan Mir, Gabriel Camps i Bartomeu Mestre, propiciant la creació d'un primer nucli articulat de militants d'Esquerra a les Illes. També una destacada militant d'UPV, Paca Sevilla, hi donarà suport desmarcant-se de la postura oficial del seu partit.

La reedició actualitzada de la Galeusca republicana assoleix l'objectiu marcat i obté un escó, que s'incorpora al Grup Arc Iris del Parlament Europeu, format pels partits de nacions sense estat articulats a l'Aliança Lliure Europea, la internacional que els agrupa.

Els contactes internacionals d'Àngel Colom, de quan el CIEMEN organitzà la Conferència de Nacions Sense Estat de l'Europa Occidental, faciliten l'entrada d'ERC a l'ALE.

**Barcelona,
6 d'abril de 1987**

El secretari general d'ERC, Joan Hortalà i el nou dirigent del partit, Àngel Colom, enganxen cartells de la campanya d'afiliació "Ara, l'Esquerra", a la Rambla de Canaletes amb Plaça de Catalunya.

MARCEL·LÍ SAENZ / EL PAÍS

Desembre de 1987.

10è Congrés Nacional de les JERC

La Crida Nacional a ERC suposa l'entrada de molta militància al partit, la gran majoria en la trentena d'anys, l'edat de la generació dels promotors, Colom i Carod, però també de gent molt més jove, en bona part universitaris, provinents de l'Assemblea d'Estudiants Independentistes d'Universitat i de la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya, que passen a engruixir les files de les Joventuts d'Esquerra Republicana de Catalunya.

Ja des de l'abril, en paral·lel a la campanya de captació de militància del partit «Ara, l'Esquerra», se'n fa també una de les JERC amb l'eslògan «La independència, projecte jove».

Al llarg de tot el 1987 les JERC augmenten gairebé un 400% els seus efectius, passant del poc més d'un centenar de militants a pràcticament cinc-cents. Comparativament, doncs, el procés de relançament que representa la Crida Nacional a ERC és molt més important encara a les JERC que al partit.

El 10è Congrés Nacional de les JERC, celebrat el 12 i 13 de desembre a Barcelona, amb el lema «La força independentista de futur» oficialitza l'arribada d'aquesta nova generació independentista.

El secretari general sortint Francesc Xavier Simó passa el relleu a Joan Puigcercós, incorporat des de la Crida a la Solidaritat i l'AEIU, i des del juny regidor d'ERC a la seva vila natal, Ripoll.

El Congrés Nacional marca com a prioritats de les JERC: l'estructuració organitzativa interna, inexistent fins aleshores; la celebració d'una conferència ideològica que serveixi per fixar els principis teòrics bàsics i els objectius polítics d'una organització amb militància provinent de trajectòries molt diverses; i l'agitació independentista.

Les JERC, que passaran en sis anys del testimonialisme a l'hegemonia en el camp de les joventuts polítiques catalanes, seran la punta de llança de la definitiva conversió d'ERC en una força independentista.

1988-1993.

ERC, la casa comuna de l'esquerra independentista

1987 acaba amb 725 altes de militància a Esquerra gràcies a la bona acollida que la Crida Nacional a ERC té en les bases d'activistes del país, deleroses del procés que s'albira: la construcció de l'organització definitiva que faci de l'esquerra independentista una opció parlamentària capaç d'influir en la política del país.

La nova militància independentista fa augmentar de prop d'un 30% els membres del partit, doncs en només un any, ERC passa de 2.215 a 2.863 afiliats.

Però el procés que converteix ERC en la casa comuna de l'esquerra independentista no es tanca al llarg de 1987 sinó que dura fins 1993 i s'assoleix en diverses etapes.

El 1988, a les eleccions al Parlament de Catalunya, Esquerra comença a remuntar lleugerament del sot electoral i assoleix 6 diputats, tres d'ells, Àngel Colom, Josep-Lluís Carod-Rovira i Miquel Pueyo, incorporats des de la Crida Nacional a ERC.

El 1989 el 16è Congrés Nacional d'ERC se celebra en un clima de confrontació entre el vell model de partit, liderat per Joan Hortalà i el nou projecte independentista d'Àngel Colom i Josep-Lluís Carod-Rovira, amb el suport d'Heribert Barrera. Colom és escollit nou secretari general visualitzant-se l'accés a la direcció del partit de la nova generació independentista.

El 1991, fruit de la clarificació del panorama de l'esquerra independentista i de la nova dinàmica propiciada per la caiguda del mur de Berlín i les independències bàltiques, un sector de Catalunya Lliure s'incorpora a ERC. I en el mateix procés, Terra Lliure renuncia a la lluita armada per donar suport a la via pacífica d'accés a la independència.

A partir de la incorporació d'aquest col·lectiu, el més important des de la Crida Nacional a ERC, Esquerra assumeix tota la nació, els Països Catalans, com a àmbit d'actuació directa, reclamada per les bases de l'esquerra independentista al País Valencià, les Illes i la Catalunya Nord.

Barcelona, 25 de maig de 1987

Acte de campanya d'ERC a les eleccions municipals, a la Rambla de Canaletes.

D'esquerra a dreta: Margarida Barjau, Albert Alay, Àngel Colom, Rut Carandell i Eduard Miret.

EDICIONES PRIMERA PLANA

El març de 1992 a les eleccions al Parlament de Catalunya, la candidatura d'ERC, encapçalada per Àngel Colom, assolix 12 diputats, presentant-se per primer cop a la seva història amb una estratègia i un eslògan independentista: «Cap a la independència».

El juny, en el 18è Congrés Nacional d'ERC celebrat a Vic, s'aproven uns nous Estatuts, que oficialitzen l'aposta independentista amb la nova redacció del seu article 1:

«Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) és un partit polític fundat el 1931 que propugna la unitat territorial i la independència de la Nació Catalana, de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó, mitjançant la construcció d'un estat propi en el marc europeu i l'assoliment d'una societat justa i solidària, sense desigualtats entre les persones i els territoris.»

Finalment el 1993, en el marc del 19è Congrés Nacional celebrat a Barcelona, s'aprova la vigent Declaració Ideològica d'ERC, que en el seu punt 13, «La nació catalana», defineix la seva nova doctrina nacional. D'aquesta manera Esquerra tanca el seu procés de redefinició començat el 1987:

«El poble català format històricament a banda i banda del Pirineu oriental en els segles IX i X, estés al llarg de la ribera mediterrània de la Península Ibèrica i a les Illes Balears i Pitiüses durant els segles XI, XII i XIII, i desenvolupat en tot aquest marc geogràfic fins a l'actualitat, constitueix per naturalesa, consciència i voluntat la Nació Catalana.

La Nació Catalana ha estat dividida en diferents territoris per imperatius polítics: la Catalunya del Nord, a l'Estat francès; el Principat de Catalunya amb la Franja de Ponent, el País Valencià, i les Illes Balears i Pitiüses a l'Estat espanyol, i Andorra que té estat propi. Aquest esquarterament, fruit de més de 300 anys d'opressió per part dels estats espanyol i francès, ha fet que els diferents territoris hagin viscut ignorant-se els uns als altres o, en el pitjor dels casos,

ignorant la pròpia identitat.

Amb l'excepció d'Andorra, que ja gaudeix d'estat propi, l'obtenció de la independència de la Nació Catalana dins l'Europa Unida constitueix un objectiu irrenunciable.»

Epíleg.

Una història d'èxit, una utopia a l'abast

Amb la perspectiva de 25 anys podem dir que l'èxit de la iniciativa ha superat totes les expectatives. El procés d'*aggiornamento* iniciat amb la Crida Nacional a ERC va fer que en poc més d'una dècada Esquerra passés de ser un partit testimonial de l'arc parlamentari català a la força decisiva que ha marcat l'agenda política del país des d'aleshores.

Gràcies a la denúncia d'Esquerra de l'espoli fiscal, aquest és ara un clamor assumit des dels sindicats fins a les patronals. Gràcies a Esquerra hi ha una força política amb implantació real a tots els Països Catalans. Gràcies a tota la pedra picada per Esquerra, la independència és ara un objectiu imaginable i desitjable per a centenars de milers de catalans.

Gràcies a què la generació d'Àngel Colom, Josep-Lluís Carod-Rovira, Joan Puigcercós, Ernest Benach, Jordi Portabella, Xavier Bosch, Jordi Ausàs, Carles Bonet, Miquel Pueyo, Josep Hugué, Xavier Vendrell, Josep Bargalló, Agustí Cerdà... s'hi ha deixat políticament la pell, la nostra llibertat nacional ja no és cap utopia inabastable. ¶

Barcelona, 30 de maig de 1987

Mítin al Born de la coalició "Per l'Europa de les Nacions" a les eleccions europees, amb la participació d'Heribert Barrera, Carlos Garaikoetxea, Pablo González Mariñas, Josep Lluís Albinyana, Joan Mir i Joan Hortalà.

FUNDACIÓ JOSEP IRLA

25 anys de militància ininterrompuda a Esquerra

De les 725 altes de militància produïdes el 1987, continuen sent militants del partit, 97. Aquestes són les persones que porten militant ininterrompudament 25 anys a Esquerra Republicana de Catalunya.

NOM I COGNOMS	DATA D'ALTA	POBLACIÓ 1987
Josep Sales i Ortega	1 gener	Terrassa
David Minoves i Lluçà	5 gener	Barcelona
Maria Monrós i Coll	7 gener	Rubí
Jordi Bartrolí i Tutusaus	17 febrer	Capellades
Josep Maria Riu i Margalef	4 març	Riudoms
Carles Esclusa i Espinal	10 març	Manresa
Jordi Montanyà i Rifà	10 març	Vic
Lluís Paulí Pérez i Calvo	10 març	Sabadell
Pere Prat i Boix	10 març	Manlleu
Joan Puigcercós i Boixassa	10 març	Ripoll
Francesc Sala i Pascual	10 març	Granollers
Josep Salgueda i Colomer	10 març	Ripoll
Núria Vilar i Camprubí	10 març	Santa Maria d'Oló
Josep Carbonell i Comellas	12 març	Castellar del Vallès
Roser Cavaller i Llobet	24 març	Barcelona
Lluís Martínez i Via	24 març	Garriguella
Enric Garrell i Homs	25 març	Granollers
Isidre Vericat i Pascual	25 març	Granollers
Joan Barnadas i Puigferrer	30 març	Olot
Jaume Carbonell i Suriñach	30 març	Sobremunt
Agustí Fuentes i Núñez	30 març	Olost
Joan Pujolar i Cos	30 març	Olot
Pau Isidre Miret i Fabre	31 març	Vilafranca del Penedès
Carles Enjuanes i Balaguer	1 abril	Barcelona
Josep Font i Catalán	1 abril	Barcelona

Barcelona, 24 de desembre de 1987

Concentració d'ERC en suport als presos polítics catalans. D'esquerra a dreta: David Minoves, Jordi Font, Joan Mir, Joan Carles Farreras, Àngel Colom, Marc-Aureli Vila i Jesús Prujà.

MARCEL·LÍ SAENZ / EL PAÍS

Pau Furriol i Fornells	1 abril	Barcelona
Josefina Manen i Folch	1 abril	Barcelona
Lina Plans i Mayor	1 abril	Barcelona
Joan Puig i Massuet	1 abril	Arenys de Mar
Serafí Roman i de la Pasi3n	1 abril	Barcelona
Ramon Simon i Campà	1 abril	Barcelona
Josefina L3pez i Moreno	3 abril	Barcelona
Josep Heras i Solà	4 abril	Manresa
Jordi Medina i Sala	4 abril	Sant Feliu de Llobregat
Josep Vall i Segura	4 abril	L'Hospitalet
Ernest Benach i Pascual	6 abril	Reus
Jaume Castellet i Larena	6 abril	Barcelona
Albert Català i Casas	6 abril	Reus
Carles Gràcia i Rodríguez	6 abril	Reus
Jordi Tous i Vallvè	6 abril	Reus
Jaume Saumoy i Mota	14 abril	El Vendrell
Antoni Servent i Jové	14 abril	Salàs de Pallars
Miquel Bartí i Rota	21 abril	Olot
Maria Dolors Comellas i Llinares	21 abril	Castellar del Vallès
Salvador Estany i Bassa	22 abril	Granollers
Meritxell Massana i Garbaccio	22 abril	Barcelona
Jordi Subirana i Lladó	22 abril	Sant Vicenç de Castellet
Antoni Anglada i Blay	23 abril	L'Hospitalet
Josep Chalmeta i Torredemer	23 abril	Barcelona
Daniel Condeminas i Tejel	23 abril	Gavà
Antoni Esbrí i Molinas	23 abril	Lloret de Mar
Jordi Portabella i Calvete	23 abril	Barcelona
Joaquim Rocas i Sicars	23 abril	Castell d'Aro
Nativitat Rodríguez i Garcia	23 abril	Les Masies de Voltregà
Joan Serra i Armengol	23 abril	Les Masies de Voltregà
Lluís Vilalta i Serra	23 abril	Les Cabanyes

Fanny Castell i Castell	24 abril	Ulldecona
Antoni Ramonet i Tarrés	4 maig	Solsona
Josep Vila i Santaaulària	4 maig	Solsona
Gabriel Andreu i Vallès	11 maig	Les Borges Blanques
Josep Maria Farran i Carné	11 maig	Les Borges Blanques
Xavier Farell i Pastor	11 maig	Sabadell
Josep Mas i Gassió	11 maig	Les Borges Blanques
Albert Montserrat i Torrell	12 maig	Riudoms
Manel Barat i Solà	21 maig	Solsona
Joan Fàbregas i Pla	3 juny	Lloret de Mar
Manuel Serra i Mayordomo	3 juny	Lloret de Mar
Pere Bellmunt i Ayen	9 juny	Cambrils
Apel·les Carod-Rovira	9 juny	Cambrils
Jordi Ausàs i Coll	12 juny	La Seu d'Urgell
Lluís Barnadas i Figueras	15 juny	Olot
Josep Anglès i Olivé	30 juny	L'Aleixar
Carles Roch i Cunill	30 juny	L'Hospitalet
Joan Antoni Costa i Casellas	13 juliol	Berga
Antoni Galisteo i Casals	13 juliol	Berga
Josep Maria Alberch i Fugueras	16 juliol	Girona
Emili Ayats i Padrosa	16 juliol	Girona
Josep Maria Barneda i Moya	16 juliol	Girona
Isabel Casas i Morera	21 juliol	Igualada
Maria Manubens i Montanya	21 juliol	Igualada
Isidre Quintana i Solà	21 juliol	Igualada
Fermí Sallès i Coletas	23 juliol	Marganell
Josep Tomàs Àlvaro i Juncosa	1 setembre	Vilanova i la Geltrú
Manuel Font i Purtí	1 setembre	Vic
Josep Maria Freixanet i Mayans	1 setembre	Olost
Antoni Sagarra i Mas	1 setembre	Vilanova i la Geltrú
Jaume Vallès i Garreta	1 setembre	Vic
Adolf Sancliment i Butí	14 setembre	Sitges
Ramon Vilar i Camprubí	30 setembre	Santa Maria d'Oló
Felisa Urkidi i Villegas	26 octubre	Sant Hipòlit de Voltregà
Isidre Balada i Chimeno	16 novembre	Les Cases d'Alcanar
Josep Lluís Balsells i Balsells	24 novembre	Les Borges Blanques
Joan Ferrer i Garriga	26 novembre	Vilanova i la Geltrú
Joan Casals i Pinto	30 novembre	Berga
Jordi Duran i Esteve	30 novembre	Berga
Josep Ferrando i Llosa	23 desembre	Vilanova i la Geltrú
Jordi Rabadan i Muntané	23 desembre	L'Hospitalet

FUNDACIÓ

JOSEP IRLA

ERNEST
BENACH

Vota

ESQUERRA
REPUBLICANA **ERC**

**OBRIM
L'AJUNTAMENT!**
-tu tens la clau-

**NACIONALISTES
D'ESQUERRA**

Vota

**ESQUERRA
NACIONALISTA
DE MANRESA**

ALBERT
ALAY

ANGEL
COLOM

Vota

ESQUERRA
REPUBLICANA **ERC**